

Bu madde yüzünden FETÖ'cüler "bak gördün mü" diyor

06.12.2017

Cumhurbaşkanının sıkça "**Cumhurbaşkanına hakaret**" suçu kapsamında yargıya başvurması, suç duyurusunda bulunması nedeniyle "**Cumhurbaşkanına hakaret**" suçunun yeniden irdelenmesi ve hukuk çevrelerinin dikkatini çekmenin zamanının geldiğini göstermektedir.

Bilindiği gibi ifade özgürlüğünün temeli, karşıt bir düşünce de olsa, rahatsız da etse ya da kışkırtmaya yönelik de olsa o **düşünceye** karşı tahammüllü olmaktır.

İfade özgürlüğü sadece muhtemel sayılan düşüncelere bağlı değil incitici, endişe verici fikirler içinde geçerlidir. 1960'tan bu yana AİHM'in verdiği kararlar bu yöndedir. AİHM kararlarına göre böyle durumlarda rahatsız da olsanız, şoke de olsanız düşünceyi iletme özgürlüğü mevcut olmalı ve hiçbir yaptırım ile karşılaşmamalıdır.

Türkiye'de ise bu durum hala yanlış uygulanmaktadır.

Bizim Ceza Kanunumuzda gerek "**cumhurbaşkanına hakaret**" suçu ve gerekse basit hakaret suçu ve özellikle siyaset yapanlara, siyasi parti genel başkanlarına hakaret suçunun sınırlarının oldukça dar tutulması gerekmektedir.

Siyasetçilere yapılan eleştirileri hakaret nedeniyle baskı altına almaya kalkarsanız, işte o zaman bunun demokratik bir toplum üzerinde "**düşünmeye caydırıcı**" bir etki yapacağı kesindir. Siyaset yapanlara karşı eleştirilere yaptırım uygulamaya kalkarsanız, basın özgürlüğü ile ilgili davalarda kullanılan "**chilling effect**" Türkçesi "**soğutma etkisi**" denilen durumun ortaya çıkmasına sebep olursunuz. Yani eleştiriye hatta siyasetçiye hakarete karşı yaptırım uygulanması ifade özgürlüğünün önünde **oto sansürü** tetikleyen bir işlev görür ki bu da hem demokrasiyi ve hem de düşünce özgürlüğünü yok eder.

SADECE BİR TEK DURUMDA HAPİS CEZASI ÖNGÖRÜLEBİLİR

Siyasetçiler topluma mal olmuş ve topluma açık, saydam ve her yönü bilinen bir kişidir ve bu tür sarsıcı eleştirileri de daha hoşgörülü karşılaması gerekmektedir. AİHM bu yöndeki kararlarında "**bir siyasetçiye yönelmiş olan eleştiri alanı diğerlerine göre çok daha geniştir. Oysa siyasetçilerin daha hoşgörülü daha tahammüllü olması gerekir. Kendisine karşı bu tarz laflar olabilir, bunlara tahammül göstermesi gerekir**" diyor.

AİHM kararlarına göre sadece bir tek durumda medyada ifade edilen haber ve yazıları için hapis cezası öngörülebilir. O da nefret söylemi ve şiddet çağrısıdır.

AİHM, kurulu düzene saldıran, şoke eden ya da toptan reddeden fikirlerin aktarılması söz konusu olduğunda, ifade özgürlüğünün daha da önemli olduğunu vurgulamaktadır. (**Dalgalar üzerindeki Kadınlar ve Diğerleri – Portekiz kararı.**) AİHM, dava konusu ifadelerin şiddete tahrik ya da nefret söylemi taşımaması gerektiğini kararlarında sık sık vurgulamaktadır. AİHM "**Nefret Söylemi**" bulunmayan ifadelerin provokatör, kaba, rahatsız edici, şok edici olmasının olağan olduğunu kabul etmektedir.

Bizim Ceza Hukukumuzda; TCK125. Madde şeref ve saygınlığı rencide edebilecek somut fiil veya olgu söylemek

şeklinde. Bir de bu TCK 299. Madde var. Burada Cumhurbaşkanına hakaret ayrıca düzenlenmiş ve cezalar daha da ağırlaştırılmıştır. Bizim de üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi, bazı üye devletlerin yasalarında iftira ve hakaret için hapis cezaları bulunmasını eleştirmekte ve bunun suç olmaktan çıkarılması yönünde üye devletlere çağrı yapmaktadır.

Aslında Avrupa Konseyi üyesi olduktan sonra o ülkenin hukuk sisteminden nefret söylemi dışındaki hakaret suçlarının kaldırılması zorunludur.

Avrupa Konseyi üyesi olan ülkeler için eski tarihli basını yasaklayan ve düşünce özgürlüğünü ihlal eden yasalarından vazgeçmesi gerekmektedir. Buna karşın bazılarında yaptırımların uygulanması durumu hala bulunmaktadır. Avrupa Konseyi üyesi ülkelerde o eski yasaların geçerliği bulunmamakta ölü yasa hükmünde bulunmaktadır. Avrupa Konseyi maalesef bazılarında bu yasaların bazı ülkelerde uygulanıyor olmasını da sürekli eleştiri konusu yapmaktadır. Bu ülkeler arasında Türkiye de yer almaktadır.

Örneğin Cumhurbaşkanına hakaret suçuna AİHM'in nasıl baktığını da irdelemek gerekir.

İlk örnek yakın bir tarihte gerçekleşen **Eon, Fransa Sarkozy** davası verilmelidir.

Fransa'da Cumhurbaşkanına hakaret suçuna ilişkin 1881 tarihli bir yasa var. Fransa Cumhurbaşkanı **Sarkozy**, tarım fuarında elini sıkmak istemeyen bir çiftçiye "**defol git, gerizekali**" anlamında bir ifade kullanıyor. Bu olay medyada çok fazla yer alıyor. Zaman geçtikten sonra Sarkozy'nin bir bölgeyi ziyareti esnasında orada oturan birisi aynı ifadeyi bir kâğıda yazıp Sarkozy'ye küçük bir pankart gibi gösteriyor. Sarkozy'nin kullandığı ifadeyi yazıp gösterdiği için bu çiftçi ile ilgili dava açılıyor. Bu davayı Eon sonuna kadar takip ediyor. Üstelik verilen ceza 30 Euro olmasına karşın Eon karara itiraz ediyor, "**ben onu eleştiriyorum**" şeklinde savunmada bulunuyor. Yargıtay'a kadar giden dava, 30 Euro ile kesinleşiyor. Ancak çiftçi bu karar ile yetinmiyor ve olayı AİHM'e taşıyor. AİHM Fransa hukukunda hala bu yönde bir yasal düzenleme olmasını eleştiriyor. Fransa ise bu durumda kendisini ve hukuk sistemini savunmak için Türkiye ve İspanya'yı örnek göstererek bu ülkelerde de yaptırımlar olduğunu ileri sürüyor. Fransa bir yandan da bu düzenlemenin Fransa hukukunda kullanılmadığını (ölü yasa) olduğunu söylüyor. Kısaca "**sistemde var ancak kullanılmıyor**" diyor.

Fakat AİHM çiftçinin "**defol git geri zekali**" yazan pankartı kaldırmasının bir hakaret olarak kabul etmesine karşın, bu durumun kabul edilmesi gerektiğini belirtiyor. Çünkü AİHM burada tek bir şeye bakmıyor, olayın tümüne, **özelliklerine**, söylenme şekline bakıyor. **Dolayısıyla bir siyasetçiye yönelmiş olan eleştiri alanı diğerlerine göre çok daha geniş olmalıdır. Oysa siyasetçilerin daha hoşgörülü daha tahammüllü olması gerekir. Kendisine karşı bu tarz laflar olabilir, bunlara tahammül göstermesi gerekir diyor.** Bir demokratik toplumda hiciv yoluyla, mizah yoluyla yapılan çıkışlar çok önemlidir. AİHM bu tür düşünce hareketlerinin bu yolla bastırmaya kalkışılmasını, demokratik bir toplum üzerinde caydırıcı bir etki yaratacağı kuşkusunu taşıyor.

Bu bakış açısı oldukça önemli demokratik bir tavır açısından. Dolayısıyla bu örnek davada 30 Euro belki önemli bir miktar değil ama yaptırımın insanlarda eleştiri bakımından caydırıcı bir etki yapıyor olması göz ardı edilememelidir.

DEMİREL'İN İHMALİ HAKKINDA ELEŞTİRİLER İÇEREN YAZILAR

AİHM'de görülen ikinci bir örnek davaya geçecek olursak, bu dava da **Mondragon / İspanya** davasıdır. Burada da bir elektrik santrali açılışına İspanya Kralı katılıyor. Açılışla ilgili olarak bir gazeteci ona bir soru soruyor. Kralın İspanyol ordusunun başı olduğunu ve ordunun başı olarak işkenceci olduğunu söylüyor. Görüldüğü gibi oldukça ağır bir ifade kullanılmış burada. Ancak burada bu kez hapis cezası söz konusu. İspanyol mahkemesi **Mondragon'u 1 yıl hapse mahkûm ediyor**. Bu süre boyunca da seçme ve seçilme haklarını da askıya alıyor. Bu krala karşı işlenmiş büyük bir suç olduğunu da belirtiyor. Şimdi burada da AİHM bazı şeylere anlam veremediğini belirtiyor. Neden bazı sistemler devlet başkanına ayrıcalıklı bir konum tanıyorlar diye sorguluyor.

Aslında; AİHM Devlet başkanlarına tanınan ayrıcalığın ifade özgürlüğünün önüne geçemeyeceğini düşünmekte ve her

İkisinin arasında mutlaka bir denge bulunması gerektiğine işaret etmektedir.

Bir de Türkiye ile ilgili bir davadan örnek vermek gerekir; Meral Tamer Artun tarafından yazılan, 17 Ağustos 1999 depreminin öncesinde ve sonrasında gerekli önlemleri almayan yetkililerin özellikle de Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in ihmali hakkında eleştiriler içeren yazılar 20 Ağustos 1999 ve 24 Ağustos 1999 tarihlerinde Milliyet Gazetesi'nde yayımlanmıştır. 16 Kasım 1999 tarihinde Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen iddianameyle; Milliyet Gazetesi'nde çalışan Gazeteci Meral Tamer Artun ve Milliyet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü Eren Güvener, Türk Ceza Kanunu'nun o zamanki 158. Maddesi uyarınca, basın yoluyla Cumhurbaşkanı'na hakaret ile suçlanmıştır. Bakırköy 15. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 27 Eylül 2000 tarihli kararı ile; yazıların Türk Ceza Kanunu'nun 158. Maddesinde düzenlenen suça vücut verdikleri gerekçesiyle Artun ve Güvener'e bir yıl dört ay hapis cezası verilmiştir. Artun'un cezası ertelenmiş, fakat Güvener'in cezası **970.000.000 TL para cezasına** çevrilmiştir. Bakırköy 15. Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararı, Yargıtay'ın 02 Nisan 2001 tarihli kararı ile onanmış ve kesinleşmiştir. AİHM bu davaya ilişkin kararında öncelikle Avrupa Konseyi çalışmaları bakımından 12 Şubat 2004 tarihinde kabul edilen "**Medyadaki Politik Tartışma Özgürlüğü Üzerine Deklarasyon**"a gönderme yapmanın uygun olacağını ifade etmiştir. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması hakkındaki 1297 (2002) İlke kararında da özellikle Türk Ceza Kanunu'nun ve terörle mücadele yasalarının uygulanmasında ifade özgürlüğüne aşırı müdahalenin bulunduğu tespit edildiği belirtilmiş ve "**Türkiye'nin Yükümlülük ve Vaatlerini Yerine Getirmesi**" başlıklı 1380 (2004) ilke kararında ise, "**bundan böyle hapis cezası gerektirmeyen iftira, karalama, hakaret suçlarında da bir gelişme**" beklendiği ifade edilmiştir. AİHM'in esastan değerlendirmesi sonucunda dava konusu mahkûmiyet kararı hakkındaki uyuşmazlık söz konusu müdahalenin "**demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı**" ile ilgili olduğu noktasında AİHM'in bu durumlarda uyguladığı test harekete geçmiş. Ve bu müdahalenin gerekli olup olmadığı test edilmiştir. Her ne kadar hükümet dava konusu makalelerin Cumhurbaşkanı'na hakaret niteliğinde olduğunu ve söz konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu savunsa da AİHM, sıradan bir kimse ile karşılaştırıldığında siyasetçiler bakımından kabul edilebilirlik sınırlarının daha geniş olduğunu birçok kararında belirtmiştir. Dolayısıyla, bir siyasetçinin şöhretinin korunması amacıyla ifade özgürlüğüne getirilecek istisnalar bakımından dar yorum yapılması sonucuna varılmıştır.

CUMHURBAŞKANININ PARTİLİ OLDUĞU BİR DÖNEMDE BU TOLERANS...

Görülmektedir ki Cumhurbaşkanı'na hakaret suçunun bizim hukukumuzda ağır yaptırımlarla karşılık bulması AİHS ve ulusları sözleşmelere aykırıdır. Hele Cumhurbaşkanı'nın partili olduğu bir dönemde bu toleransın daha geniş olması gerekirken bizzat cumhurbaşkanı ve avukatları tarafından adeta yargı bu yönlerde karar vermeye itilmek istenmektedir.

Bu da Türkiye'de düşünce özgürlüğünün kullanılması yönünde önemli bir soğutucu etki yapmaktadır. İşte bu yüzden insanlar baskı var, korku imparatorluğu var gibi söylemleri haklılık bulmakta ve özellikle bu durumu kullanmak isteyen FETÖ'cüler "**Bak gördün mü Türkiye'de özgürlük yok**" diyerek ellerini ovuşturmaktadır.

Türkiye'nin demokratik toplum olma yolundaki engellerin başında Cumhurbaşkanı'na hakaret suçuna karşı TCK 299. Maddede ifadesini bulan yaptırım yatmaktadır.

Celal Ülgen

Odatv.com

Celal Ülgen

Diğer Yazıları

"Türkiye'de hâkimler var" diyebilmek için bunun olması şart

09.09.2021

Şimdi Türkiye'yi bekleyen şey...

25.05.2021

Hücrede bayram

31.07.2020

Odatv neden hala kapalı

30.07.2020

Korkunç diř ađrularıyla savař veriyor

12.07.2020

AKP kendisini nerede hissediyor

24.04.2020

Tüm Yazılar

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşığı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

